

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

A második konferencia eredményei

Az első pillanatra talán tulzottnak, talán fantasztikusnak látszik. És mégis így van és mégis ez az igazság. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség második konferenciájának egész lefolyásában és minden eredményében bámulatos hő tükröképe mutatkozott annak az alapvető változásnak, melyen az egész zsidó nép, a cioni gondolat, a zsidó nemzeti eszme és az egész cionista világszervezet az utolsó két esztendő alatt átment. Olyan volt ez, mint amikor kicsiny tükörszilánokban a végtelen kék égboltozat és messzi horizontok éles körvonalaiban tükröződnek. Csak egymás mellé kell állítani a tíz vagy öt év előtti cionizmust és az Erdélyi Szövetség második konferenciáját, hogy a zsidó nemzeti eszme megnyilatkozásának alapvető változása szembetűnjön. Ot évvel ezelőtt még az egész cioni eszme magán hordotta az álmodozók, a fantaszták utópisztikus latomásainak minden jellegzetességét. Közel fogható realitások híján, ezer módon variált, ezer színekkel megfestett hit volt a cionizmus, a hitvallások legjellegzetesebb tételével: „eredő quia absurdum est”: hiszek benne, amiből semmi lehetetlennek látszik.

Az Erdélyi második konferencia egyetlen vonalait sem mutatott ebből az öt évvel előtti álomlátó, csak hiten-alapuló cionizmusból. Csupa realitás, csupa kézzelfoghatóság volt a második Erdélyi konferencia és csupa realpolitika minden hozott határozat. Bizony, nem az álmodozók hangja muzsikál manapság már a zsidó nemzeti mozgásban. A konferencia politikai határozataiból olyan faktornak szava csendül ki, aki tudatában van a maga nyilatkozatának, de nem bocsáti túl a saját erejét. És nem a messzi jövőt álmodó látások ezek, hanem a közvetlen jelenbe markoló, a zsidóság anyagi és kulturális érdekeit a ma-időben érintő, védő, istápoló tettek ezek a határozatok. Igénis: követeljük az agrárreformot, követeljük a választói névjegyzékek kiegészítését, mert az Erdélyi zsidóság sulyos érdekei fűződnek ahhoz, hogy az agrárbizottságokban a zsidóság is képviselve legyen és hogy a parlamenti fórumon a mi kiküldötteink is hallathassák szavukat. És ezeket a követeléseket úgy állítjuk a kormány elé, mint olyan fél, aki tudatában van igazának, aki tud és akar is küzdeni igazságaiért, de aki a kivívott és megkapott igazságnak hírtékában a „do ut das” elve alapján tud is, akar is ellenszolgáltatásokkal szolgálni.

Ugyanez a realitás alapelve jellemzi a második konferencia egyéb határozatait és a cionista szervezeti belülről érintő berendezkedéseit is. A Nemzeti Alap ma már nem a régi, általános célú pénzügyítés, hanem az Erdélyi kolónia földjének megvásárlása Erec-Jisraélben. Így kapcsolódott belé ez a nagy általános eredetű zsidó nemzeti intézmény Erdély zsidóságának speciális és jelen-napi érdekeibe. És a Palesztina-hivatal felállítására. Igen, inkább tizenöt munkásember, akik évenként, de tégyleg haza tudunk küldeni a mi országunkba, mint ezer ember, aki folyton a telepítésről beszél, de — csak beszél. A Ceire Cion fiatal gárdája nehéz feladatot vállalt magára a Palesztina-hivatal felállításának követelésével, de meg van rá minden reményünk, hogy a kivételben sem fog hiányozni az az energia, ami a követelés felállításában megnyilatkozott.

A konferencia harmadik nagy eredménye

az Uj Kelet, illetve a „Kadima” kiadóvállalat reorganizálása. A realpolitikuskok hideg mérlegelése nyilatkozott meg itten is és az alapítóknak két és fél millióra való tölemelése meg fogja hozni a várt gyümölcsöket. Közel-előttünk áll az idő, mikor az Uj Kelet meg-nagyobbodott formában, megkétszerezedett tartalommal fog a zsidóság igazsáigért sorompóba szállni és a Kadima végre megkezdheti a zsidó könyvek kiadását.

Igen fontos dolgok mindezek, de mégis, mi úgy véljük, hogy a második konferencia legfontosabb tette a szövetség belső politikájának szanalása volt. És ennek a végtelenül fontos, a szövetség életébe vágó dolognak elintézésében, a Mizrahi-frakciót illeti az oroszlan-rész. Ha a kívül álló kevesek a konferencia előtt még azt hitték, hogy a konferencia tanácskozásai meddő pártusákban fognak kimerülni: a Szövetség mindkét frakciója, de elsősorban a Mizrahi alaposan rácafojt az előre kárörvendőkre. Nem volt olyan pártja a konferenciának, mely az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség egységét és bonthatatlanságát min-

denek fölött való szentségnek ne tekintette volna. Igaz ugyan, hogy az egység semmiféle koncessziót nem kívánt a partoktól és legkevésbé a Mizrahitól. A Mizrahi és vele együtt Erdély egész zsidósága meggyőződött róla, hogy a szövetség, minden intézményében, tetteiben a zsidó hagyományok alapján áll és a Mizrahi igyekezett ezt a jövőre nézve is intézményesen biztosítani. Az egész konferencia egyhangú és lelkes, öröms hozzájárulásával. És bizonyára, ha a Mizrahi nem kezdeményezte volna, a konferencia, minden kezdeményezés nélkül is, így intézkedett volna. Így történt az, hogy a látszólagos várfalak, melyek Mizrahi és cion-cion között fönnállottak, úgy foszlottak széjjel, mint a köi a nap-sugarban. És a konferencia abban a lelekemelő tudatban oszlatott szét, hogy nincs különbség frakció és frakció között, mert mindannyian azonos célok felé és azonos eszközökkel törek-szünk: realpolitika a zsidóság galutbéli érdekeiben és Erec-Jisraél felépítésében és a zsidó hagyományok szentsége és tisztasága a zsidóság belső életében.

Take Jonescu kormányelnök akar lenni

Titulescu is lemond — Az angol-ir megegyezés a kamarában — A szenátus ülése — Misu Cantacuzinó a jegybank kormányzójelöltje

— Az Uj Kelet tudósítása —

Az ellenzéki sajtó ismét válsághireket kolportál. A hírek nem nélkülöznek minden alapot. Ez alkalommal nem az ellenzék akció-jának hatása alatt nyomult előtérbe a kormányváltozás lehetősége. A kormány kebelében támadtak most olyan felfogásbeli ellentétek, amelyek valóban alkalmasak a kormányt alkotó néppárti és demokrats-blokk felrob-bantására.

Lemond a külügyminiszter

A mai kormányválság indítéka az az elégtelenség, mellyel Take Jonescu és pártja szemléli a parasztpárt és a kormány egyre szorosabbá fűződő viszonyát. Take Jonescu, kinek pártjáról azt lehetett hinni, hogy demokratsabb és haladóbb a többséget alkotó néppártnál, egyre idegesebben szemléli azokat a realis vívmányokat, melyeket a parasztpárt elért. Nem helyesli elsősorban a módosításokat, melyeket Averescu a választójogi törvény-tervezeten eszközölt és veszélyesnek tartja a választójogi törvény gyors megvalósítását. A külügyminiszter és környezete jól tudják, hogy ha karácsonyra tető alá hozzák az új választójogot, és a tél folyamán kiírják a választásokat, ezek a választások a néppártot és a parasztpártot annyira meg fogják erősíteni, hogy ujalmutat hosszú időre biztosítani tudják. Take Jonescu pedig az erők mai állása mellett — az utóbbi napokban egyre intenzívebben merültek fel ilyen kombinációk — miniszter-elnök lehet. Ugy gondolja tehát, hogy ha

kiválással most felidési a kormányválságot,

ez az eshatóság konkrét formában kerülhet előtérbe. A külügyminiszter lapja már nyíltan írja, hogy a viszonyok mai állása mellett Take Jonescu nem maradhat a kormányban. A külügyminiszter maga tegnap királyi kihallgatáson jelent meg és bizonyos, hogy elégtelenségének az uralkodó előtt is kifejezést adott. A szenátusban tartott gyászistentisztelet után Take Jonescu a néppárt több tagjához így szólott:

— A kormány helyzetét kényesnek

tartom. A többség hibája, ha nem tudna mit tegyen uralma megnovszabítására.

A pénzügyminiszter is

De nemcsak a külügyminiszter, hanem a pénzügyminiszter is elakarja helyét hagyni. Ismeretes, hogy a lezajlott válságból a kormány elsősorban Titulescu párisi sikerei következtében került ki győztesen. Annál értékenyebben hatott Titulescu, hogy távolléte alatt a miniszterelnök ígéretet tett az addó-törvények módosítására és elsősorban a vagyon-adó felfüggesztésére. Franciaországban a kormány és szakkörök egyaránt elragadtatással nyilatkoztak Titulescu radikális adótörvényéről és épen ezeknek a törvényeknek mintájára kívánják a francia adóügyet is rendezni. Titulescu tehát nincsen abban az erkölcsi helyzetben, hogy törvényein változtasson és már ki is jelentette, hogy azokat változatlanul fen-tartja. Ha tehát a kormányelnök mégis ragaszkodik a módosításhoz, Titulescu is le fog mondani.

Nem lehet kétséges, hogy a kormány eme két jelentős tagjának, Take Jonescunak és Titulescunak távozása

és egész kormány lemondását vonja maga után.

Nyílt kérdés azonban, hogy a mai viszonyok között nélkülözni tudja-e a király Averescut, a kétségtelenül legnépszerűbb tábornokpolitikust. Az a támasz, melyet a mostani kormány a parasztpárban nyert, annyira megerősítette pozícióját és növelte meg erejét, hogy egyes udvari körök telfogása szerint az uralkodó semmilyen körülmények között sem bocsátja el Averescut. Averescu tekintélye a parasztpárttal való kapcsolata következtében nem csak felfelé, de lefelé is megnövekedett és a demokrats reformok megvalósításánál az összes számottevő haladó csoportok támogatására is számíthat. Ez ma a válság képe. Hogy a király, aki ma egyedül van hivatva dönteni, milyen elhatározásra jut, azt a legközelebbi napok fogják megmutatni.

As ir-angol megegyezés a kamarában

A kamara tegnapi üléséről dr. Lupu indítványára üdvözlő táviratot küldtek az angol

kormányának az irtó kel való megegyezés alkal-
mából.

A kamarában Zamfirescu elnököl.

Dr. Lupu az angol ir megegyezésről be-
szél, rámutatva annak fontosságára a világ-
két illetőleg és javasolja, hogy küldjenek az
az angol kormányhoz az alkalmából üdvözlő
táviratot. Kéri továbbá, hogy a felirati javas-
lattal egyidejűleg vegyék tárgyalás alá a vá-
lasztójogi reformot is.

M. Dumitrescu az adójavaslatok végre-
hajtása ügyében interpellál és kéri a pénzügy-
minisztert tegye meg a kellő intézkedéseket,
nehogy visszaélések forduljanak elő. Popescu
és Mihailache hasonlóan beszélnek.

Zamfirescu elnök ezután felolvassa az
angol kormányának az irtó kel történt megegye-
zése alkalmából küldendő táviratot. Majd ja-
vaslatot olvas fel naponta kétszeri ülésére
vonatkozólag. Ismerteti a megoldásra váró
javaslatokat s tekintettel azok nagy számára,
kéri a javaslat elfogadását. A javaslat szerint
délelőtti üléseken, amely 9:30-tól 12-ig tar-
tana, a felirati javaslatot, a délutáni 2:30-tól
7-ig tartató üléseken pedig a választói javas-
latot vennék tárgyalás alá. A Ház az indítvány
lellett nem határozott.

Becescu Silian dicséri a miniszterelnököt,
akit demokrata meggyőződésének tart, de kö-
rül van véve reakció elemektől, akik hiával
vannak a mai időkhez szükséges modern kon-
cepciónak. Tiltakozik az ellen, hogy sok száz
munkást fogva tartanak, amikor minden erővel
a munkát kell támogatni. Bírálja a földmívelés-
ügyi minisztert, aki tulajdos nagyra állapította
meg a föld árát. Az adók is nagyon kompli-
káltak.

A királyi prerogatívákra vonatkozólag ki-
jelenti, hogy a királynak meg van a joga a
parlament feloszlatására és a miniszterek elbo-
csátására. Az alkotmányt kell úgy módosítani,
hogy a jövőben lehetetlené váljék bármily
konfliktus is a koronával. Csodálkozik, hogy
Averescu kijelentette azt, hogy megfosztják
mandátumuktól azokat, akik a parlamentből
távolmaradnak.

Averescu: Különbséget tettem ideiglenes
és permanens távolmaradás között. Szavaim
az utóbbi kategóriára vonatkoztak. A mai idők-
ben minden izgatás veszélyes. Kértem az ellen-
zőket, hogy ne plakátokkal küzdjön ellenem.

Becescu Silian folytatja beszédét s a
miniszterelnöknek a kormánypart értekezletén
mondott beszédével, majd a kamarában tett
deklarációjával foglalkozik.

Ujhold van Babilonban

(Részlet egy készülő regényből)

Irtá: Assér Lemil

Egyre nagyobb késéssel gördült ki a hold az
égre s csak annyi ideig maradt fenn, hogy minden-
nek megmutathassa tündöklő köntösét. Aztán kacér
lendülettel alábukott a tengerbe s mikor ezt a játé-
kot is meguntá, végleg elmaradt.

Babilonban feléledt az élet. És megindult a
a készülődés az Ujhold-ünnepre, melyet minden
évben tizenkétszer ülték meg. A tizenkettedik
holdtűnnep egy hétig tartott s ez a hét egyszersmind
vásárhét is volt. Mert Babilonban egy álló hétig
— néha tovább is — tartott a vásár. Ilyenkor nem-
csak a szomszédos és környező Kelet minden népe
képviseletét magát embereivel és árucikkeivel, ha-
nem a nagy sivatagon és az óceánon túl élők is
összerajzottak Babilonban, ahol valóságos bábéli
zürzavar dühögött ilyenkor. Ezer és tízezer, sőt
százezer emberrel is nagyobb tömeg lepte el forga-
tagosan az utcákat, tereket, ligeteket, terraszokat,
udvarokat. Színre szőnyegeit épujú árusították a
a házak lapos tetején, mintahogy a barnabőrű indiai
kereskedő saját építményű fatornyáról ordította a
járókelők fülébe az ő drágaköveinek vakító csillog-
gását. Damaszkusz pengőit egyszerűen az ut fölé
kifeszített zsinagról lógatták alá az emberek fejére.
Az egyiptomi szövetek hegymagasságban tornyosul-
tak mindenfelé s gazdájuk a domb tetejéről kináta
a portékáját, Óriási nádkosarakból mosolygott rá a
sárgaarcu banán és ezerféle gyümölcsillat tapadt az
éhes gyermekszemekre. Bozontos szakálu héber
kápuzatos ötvösmunkák mellett bámult a marcona
arab hajósárokra, amint tüzes paripákat fel- és alá-
sétáltattak. Az asszonyok főleg a hazai himzések
körüli forgolódtak, de nem állhatták meg, hogy az

A szenátusban

Grigorovics szocialista hevesen támadja
a kormányt, melynek egyetlen feladata lehet:
jó választói törvényt csinálni és azután távozni
helyéről. Kijelenti, hogy nem radikális, hanem
forradalmi szocialista, de nem abban az érte-
lemben, hogy polgárháborút akarna. Tiltakozik
az allami intézmények militarizálása ellen, kü-
lönösen szól ez a CFR-re. A militarizálás ká-
ros eredményeire mutat rá. Védelmébe veszi
Titulescu vagyonadóját de helyteleníti a mun-
kaker és fizetési adót, amelyet az élet nehézsé-
geivel küzdő munkások és tisztviselők nem
képesek fizetni. Rámutat arra, hogy ez a leg-
szegényebb osztály már 7 hónapja fizeti az új
adót, míg a gazdagok eddig nem fizettek sem-
mit. Az adóvállomások beadását nem szabad
tovább elhalasztani.

Beszél a bukovinai helyzetről, amely
hovatovább elviselhetetlen és az állam tekin-
télyének és presztizsének árt. Panaszodik
amiatt, hogy az emberek százait hosszú
időig előzetes letartóztatásban tartják és sür-
geti a bíróságok munkájának gyors lebonyo-
lítását.

A koronának látnia kell azt, hogy a libe-
ralisek kormányalépsze polgárháborút je-
lentene.

A Banca Nationala kormányzója

Mint ismeretes, a jegybank kormányzójá-
nak, Bibicescunak mandátuma december 7-én
lejárt, de az új naptári rendszer szerint csak
20-án fog a jegybank éléről távozni. Utódául
— mint értesültünk — Miss Cantacuzino volt
Marghiloman-parti minisztert szemelte ki a
kormány.

A belga állam megszűnik?

Budapest, december 6. Diplomáciai körök-
ben beszélik, hogy Belgiumban olyan politikai
mozgalom indult meg, amely bizonyára ámu-
lathá fogja oltani a világot. Belgiumot tudva-
levő az wallonok és flammandok lakját. A két
nép között a világháború után rendkívül ki-
élesedtek az ellentétek. Mert azt az eszmét
pendítették meg, nem lenne-e helyesebb ha a
belga állam megszűnne és a flammandok
Hollandiához, a wallonok pedig Franciaor-
szághoz csatlakoznának. Az eszme csak most
pattant ki, de máris számos híve van és erős
politikai mozgalommá készül nőni.

északról jött kereskedők üveggyöngyei és csecsebe-
cséi között rejtőzködnek.

S ebbe az általános kavarodásba hirtelen bele-
harsognak a papok bölényszarvkürtjei s tudára ad-
nak minden élőlénynek, hogy rögtön naplemente
után kezdetét veszi az ünnepség.

Az emberözön erre megáll, az egyes tömegek
egy pont irányába fordulnak s egy óra leforgása
alatt mindenképpen a város szélén van. Meglehetősen
magas, emberkéz-emelte dombon kevélykedik a ki-
sértetiesen fehér templom. E körül fog lezajlani az
ünnepség. Négy tevésszázad minden gorombasága
sem tud boldogulni a torló tömeggel. Mindeki
előbbre furakodik s még oldalbakönyöklések árán
sem törődik senki az előtte tülekedőkkel, félre-
szítja őket s ha valaki nem akar utat adni, kész
a verekedés. Egy-két ember holtan rogy össze, az
utánajövők keresztülgázolnak a hullákon, mintha
mi se történt volna. A katonák érdeklődéssel élve-
zik az ilyen kizártságukat. Ezekben a napokban nem
büntetik a gyilkosságot, mert Isztar istennő szereti
a vért. Sokan szabadulnak meg ilyen alkalmokkor a
nekik nem tetsző emberektől.

A domb hátán, közvetlenül a templom ajtá-
ban tiszta vörös talaban álltak sort a káldeusok,
papok, jósek és csillagnézők s félkörben bámultak
az egyre szürkülő égre. S előttük döbbenetes mé-
retű kőtrónuson ült a közzsalásra alkotott szobor,
a rettenetes Isztar, öntött bronztesttel, teljesen
meztelenül. Óriási szájából feketén-bödült fel az
éhség, az áldozatraváras.

Mellette, fekete palástban, forgolódtak a fő-
káldeus, a király és a szertartásnál segédkező papok.
A tömeg lappangó rémülettel meredt a mindenkit
elnyelni akaró Isztarra s ahogy a nap eltűnt az
alkonyat mögött, lázas izgatottsággal kezdtek talál-
gatni, kik és hányan áldozzák fel magukat az istennő
véres ünnepén.

Nódelegátusok a cionista konferencián

— Öt portré —

A második országgrészi cionista konferencián
érthető feltűnést keltettek a női delegátusok, aki-
ket ezuttal első ízben láttunk nemzeti ügyeink ta-
nácskozási sorában. Odavetett néhány vonással alább
megrajzolni próbáljuk őket, mert úgy találjuk, hogy
mindegyik külön típus és nemcsak egy-egy választó-
körzetet képviselnek, hanem a zsidó asszonyok és
leányok bizonyos fajtáját és ha némely pszicholó-
gus állítása a női lelkek egyazonfajtaiban való
uniformizáltságáról elfogadhatónak is látszik, a
sorsok, a társadalmi elhelyezkedések, a korábban
vagy későbbben létező fajtákat és a különböző
szervezetek skálái a zsidó asszonyok között is
éles különbségeket feleltesztettek.

Vegyük sorba hölgyeinket.
Kallus Lajosné. Imponáló alakján nobilitás,
az embert a német Vormärz-szalonyainak egy
alakjára emlékezteti. Ószes hajasa arca üdössége,
nyílt homloka határozott természetet sejtetnek,
olyant, amely előtt muszáj lovagiasnak lenni a
férfinek és nem szabad ravaszkodnia a nőnek. Sok
parancsoló van az ilyen típusban nemcsak kifelé,
hanem java mértékben befelé. Olyan nő, aki el-
határozásait nemcsak a szívén szűri át, hanem az
eszén és ha mozgalmak élére áll, megbízhatóbb a
férfiaknál.

— Még rövid idővel azelőtt hét próbás asszi-
miláns asszony voltam — mondja őszinte nyíltsá-
ggal — de mondhatom, hogy a mozgalom megértése
és megérzése visszaadott önmaradnak. Azóta minden
jóléti és zsidó nevelési akcióban ambícióval veszek
részt és most érzem, hogy nem dolgoztam meg ele-
get. Jó, hogy a beszerceiek ideköttek, ahol sokat
tanultam és az otthoni munkához ideákat szereztem.
Véleményem, hogy a nő közvetlen feladata a nép
nevelés és ha a cionizmus eddig az ifjuság mozgalma
v it szükséges, hogy ezen ul mi, a magunkraeszméit
emberek, akik társadalmi tényezők vagyunk, nevel-
jük az új generációt nemzeti szellemben.

Az erős emberek közvetlen egyszerűségével
mondta. A nemzeti gondolatot ebből az asszonyból
mostmár nem tépi ki sem divat, sem társadalmi
szereplés.

Bizonyos, hogy szűkebb hazijában is fog di-
vatot csinálni a nemzeti eszméből.

Guttman Péterné kolozsvári delegátus és —
ez nem udvariasság — a helyi férfi delegátusok között
egy sincs, aki többet tevékenykedett volna, mint ez
a bámulatos energiájú, eszes zsidóasszony. Nem élt
assimiláns életet azelőtt sem, ölnék teniakarással
mindig a letiporakat istápolta és soha dobzó ki-
séréttel. Ha reklám ellen tiltakozik, őszintén teszi,
de nem kerülheti el a hírnevet, hiszen nélkülé a
kolozsvári asszonyok között alig mutatkozna érde-
lőds zsidó nemzeti ügyek iránt.

S amikor a láthatáron felcsillant a hold sa-
padt sarlóarca, kardok villantak meg az ezüstsu-
rakban, a káldeusok megvagdosták sebhelyes arcukat
és éktelen üvöltés kíséretében üdvözölték meleg vé-
rük hullásával a felkelő holdat.

A derengő homályból hirtelen két tüzes szem-
óriás fagyasztotta meg az emberek vért s Isztar
ormótlan testéből fénysugarak izottak szerteazét. S
hogy óriási lángnyelv csapott ki a trónusba vajt
kalan száján, a főkáldeus aranyból vert bikafej-él-
arcot huzott magára, felment a templom bejáratához
vezető lépcsősor tetejére s hátat fordított a tömeg-
nek, mely halálos csendben várta a továbbiakat.

Vérvörös rakéta szökött a magasba s kigyó-
ként kóválygott az emberek feje fölött. Minden
szembe rémületes rettegés üt, melyből trombiták
recsegése ijesztette föl őket. S az egybeolvadt ezé-
nyi ezer tekintet ismét a főkáldeus felé terelődött.
Éz pedig már arccal volt feléjük s mialatt nyakát
az égből felé meresztette, hetszer hajolt földig a
hold előtt. Majd kezének intésére a szobor mögé
rejtett zenekar dobbal, sipokkal, kürtszóval és du-
dákkal nyitotta meg az ünnepet. S amilyen hirtelen
hangzott föl a muzsika, éppoly váratlanul szakadt
ketté a forró melódia s a papok kara zsongó imába
kezdett, melyből fenyegetően csengett ki a főkáldeus
hangja.

A tömeg szóról-szóra utána mormolta az
imát:

— Fenséges Istennő, csillagok anyja, ember-
faló Isztar, aki rettenetes jölvője vagy a világ
gyöngyének, Babilonnak, haligad meg rettegésükben
a földig alázkodó szolgáló könyörgését. Araszad
halvány fényedet ezután is szent városodra, oltal-
mazd meg őt és lakóit, a te remegő rabszolgáidat
félrelmetes fiad, Marduk kegyetlen balkezetől és mi
hálások leszünk neked, Isztar. Fogadd el ajándé-
kunkat, kedvelj városod három legszebb szűzét,

A Földbeszéd „ését chajil”-ja ő, az a típus, amely kitéphetetlenül benne marad a zsidóságban, mert nélküle a zsidó nő nem igazodhatna a zsidó férfi acélosan fájdalmas életéhez.

— Miért ez a sok lótas-futás, ez a sok kellemtelenség és főleg ez a sok-sok altruizmus?

— Vannak pillanataim, — feleli — amikor magam is gondolkozom ezen. De csak egy pillanatra. Azután érzéseim vannak csak és úgy érzem, hogy másképp nem szabad cselekednem.

Az ösztönösségnek ezt a fajtáját aligha találai más népnél.

Mezei Géza. Személyes magas alakját mindenütt látni, ahol gyűjtenek, agítanak, szónokolnak a zsidó eszméért. Szívós és energikus és nem ismer megalkuvást. Kis leányokat cselekvésre ösztökél, kedves szóval, vagy parancssal, de aki a környezetébe kerül, maga is agitátora lesz a gondolatainak. A mozgalom elsői között volt Kolozsváron, ahol mint az ortodox leányiskola tanítónője az első zsidónak mondható leány-generációt adta. Ezekből került ki az az elítélő, amely „Bónot Healija” néven olyan szépen mutatja Kolozsváron, mint kell viselkednie a zsidó leánynak.

A nők nemzeti munkájánál nemcsak itthon fogalom Mezeinél Winkler Janka neve, hanem mindenütt az országrészben, ahol cionisták élnek. Nem Kolozsvár, hanem Temesvár küldte a konferenciára, ahol a kulturbizottságban fejtett ki figyelemreméltó működést.

Schönfeld Penina. Szintén Temesvár képviselője, bár Marosvásárhelyt lakik néhány hónapja. De két évig mint héber oktató Temesvárott nagy szervezési munkát folytatott és ebből érdemeinek köszönheti a közbizalmat.

Finomlekt, szép kékszemű leány, a keleti zsidók sorsával, tőrésével és mindent legyőzni tudó akarásával. A háború első éveiben szüleivel Nadvornából Pestre menekült, ahol élénk részt vett a hebraizáló munkában. 1917-ben visszament szüleihez Galiciába, de Turka mellett a jómódú családot kőszá katonák teljesen kifosztották. Ismét visszament Pestre, ahol végigszenvedte a forradalmakat, aztán Temesvár és most Marosvásárhely a stációja.

Özv. Weckler Lipótné. A lugosiakat képviselte. Sokat járt Angliában, Amerikában; a délvidek cionistáinak szíve-lelke. Az amerikai tömeg zsidók életét ismeri, a cionizmust innen hozta magával. E sorok írójának nem volt alkalma megismerkedni vele, mert a delegátus asszony sürgős ügyben a konferencia második napján elutazott, de ismerősei a legnagyobb elragadtatással beszéltek róla.

Szabó Imre.

Zsidók! gondoskodjatok a Kaddis- ókról! Adakozzatok a Tarbutra!

akik még nem ismerik a férfi-vágyat; tüntesd el őket tüzes beledbe s halgasd meg a te szolgáid bérést.

Döbbenetes csend támadt. Majd fűlésketítőn ömöt felharsant a zene s a papok lassu tánclepésben körüljárják az óriási rézbálsányt. A muzsika gyorsulásával a tánc is löktetni kezdett s végül örületes tombolássá dagadt.

Az így támadt zürzavarban a király a főkaldeus és a legvénebb tanácsadó kíséretében a templom ajtajához lépett s miután háromszor megcsókolta a küszöb hideg hátát, eltűntek a kárpit mögött.

A templom helseje is lépcsőszerű volt s három részre oszlott, melyek terrasz szerűen emelkedtek egymás fölé. A harmadik emelet mélyén, a templom hátsó falánál, csillogó rézaráccsal körülvárt kupolában voltak Isztar áldozatai. Külön-külön rekeszben hevert mind egyik nádból font ágyon, két seiyem párnák között, minden ruha nélkül. Mikor a három embert megpillantották, a lányok rémülten ugrottak fel a nyoszolyájukról. Sápát arcukra halálós rettegés csókolta a féklék fénye.

A három férfi Rhogve ért a rács elé. Ott szétváltak s ki-ki eltűnt egy fülkében.

És míg a künmaradt kaldeusok, jósök és varázslók Iszart magasztalták, csillagjósást mondtak a város, a király és a főbb emberek részére, — benn a templomban az ország három leghatalmasabb embere az áldozatok megtermékenyítésével kedveskedtek Iszarnak. Az ilyen módon felszentelt szüzeket sajátkezűleg megfűrdették s illatos kenőcsökkel dörzsölték be a remegő lánytesteket, tirusi liborpalást borult a női selyembe burkolt márványfehér vállakra. A nők lebontott haját szinarany ábronszabó kényszerítették s így vezették ki őket a narancsvirággal telezsört síppedő szőnyegeken.

Weizmann nagy politikai beszéde Londonban

A palesztinai helyzet és a mandátum kérdés

London, dec. 6. A Memorial Hallban a napokban nagy cionista meeting volt, amelyen Weizmann-Chajim amerikai útja előtt tájékoztatta az angol cionistákat az aktuális cionista kérdésekről. Weizmann a következőket mondotta:

Nagy elfoglaltságom miatt nem jutottam hozzá, hogy Anglia cionistáit a helyzetről tájékoztassam. Sok esemény történt legutóbbi találkozásunk óta. Azt a szemrehányást teszik nekem, hogy nagyon keveset beszélek a Balfour-deklaráció jelentőségéről. Azt gondoltam, hogy később adom meg erre a választ, azonban a mandátummal szemben felhozott kifogások arra késztetnek, hogy ezt most tegyem meg. Az összes kifogások, akár jelentős, akár jelentéktelen — személyek részéről jönnek, egyáltalán nem fontosak. Az angol kormányra és a cionista szervezetre egyformán kötelező a mandátum szövege. Ezt mindenkinek figyelembe kell vennie, még a palesztinai kormányzatnak is. A mandátumban két paragrafus világosan beszél a régi történelmi otthon felállításáról és arról, hogy az ország összes gazdasági vállalatait és politikai intézményeit a zsidó nemzeti otthonnak meg kell teremteni.

Mi nem azért megyünk Palesztinába, hogy néhány új kolóniát csináljunk, vagy hogy néhány ezer zsidót oda behozzunk, bármilyen üdvös is volna ez a dolog. Nekünk a volt nemzeti otthonunkat kell felépítenünk s ez nem néhány kolóniában és néhány ezer ember bevándorlásában áll.

A zsidó otthon nemzeti integritást jelent.

Minden, ami Erec Jiszraelben a kormányzat részéről történik, e két paragrafus teljesítésére kell hogy irányuljon. Hogyha ezekre a pontokra nem lesznek figyelemmel és megelégednek arról, hogy a régi zsidó történelmi otthon felállításáról van szó, úgy ez azt jelentené, hogy a Balfour-deklarációt rosszul magyarázzák és hogy a mandátum szövegét nem respektálják.

A magunk részéről mindent elkövetünk, hogy megsegítsük a mandatárius hatalmat tett ígéretének a bevalóságában. Azon voltunk, hogy ezt a munkát minnéljobban megkönnyítsük. Minden bizalmunk megvan, hogy az angol kormány teljesíteni fogja az ígéretét, mi azonban tudjuk, hogy vannak rejtett erők, amelyek meg akarják hiúsítani a központi kormány munkáját, ugyiszeren a cionista organizációt is.

A bámészködő tömeg a meglepetés izgatott morájával fogadta a tüneményes csapatot. A hang csak áhítatos borzongással mert kisurrani az emberek száján. A három áldozat valóban a legszebbjei voltak Babilonnak. A közelebb állók fel is ismerték őket.

— Az a magas, halovány, parázsszemű a szomszédom lánya, Azu, a mirrhakészítő. Nézd csak, milyen fenséges az alakja! Akárcsak az Eufrát-parti nádszál. Az a két izzó szem! Mennyi vágy és mennyi kéj remeg az ajkán. De még milyen lebet a csókja! És az ölése! Asszura mondome, szeretnék főkaldeus lenni Babilonban.

Nem messze a rajongótól, egy másik polgár magyarázott a mellette állónak, aki kérdő tekintettel bámult előre.

— A középsőt gondold? Irabel kalmár lánya. Apja leggazdagabb kereskedője volt Babilonnak. Még is akarta váltani a lányát... Megfojtották egy éjjel és amint látod, a lány mégis Isztaré lett. Olyan szépen ragyog a két szeme, hogy még Nergal is elhomályosítaná.

— A baloldali... A kérdezett tölcserbe homorította a tenyerét és alig hallhatóan sugott a szomszédja fülébe.

... az a királyé. Beliszar hercegnő. S a kíváncsiságonak torkába fagyott a szó. A három áldozat halálos kábultat bámult a lába alatt elterülő tömegre.

A főkaldeus intésére az elrejtett zenekar ismét belesüvöltött a morajba. A király, a főkaldeus és a tanácsadó karonfogták az áldozati lányokat és zárt körben táncra perdültek a lángot és füstöt okádó szobor körül. A zene egyre vadabb és szenvedélyesebb lett és magával ragadta a táncolókat s mikor a legeszeveszettebben tombolt, a zene hirtelen kettészakadt, mire mind a hatan a földre buktak.

Mindnyájan tudjuk, hogy mi történt Jaffában és legutóbb Jeruzsálemben. Bármilyen komoly is legyen ez a dolog, azok, akik az első sorokban vannak, ezt egész természetesen tartják. Nem ez nyugtalanít bennünket. Bennünket a Jaffában történekről szóló hivatalos jelentés érint kinosan, nevezetesen az ebben az okmányban megnyilatkozó mentalitás. Nem akarom a megállapított tényeket kritizálni, sem az azokból levont következtetéseket.

Es a jelentés a cári korszak visszátátra emlékeztet.

Elsősorban arról szól az ének, hogy a zsidók voltak a provokálók, azután jön az ürügy, hogy a zsidók nem olyanok, mint a lakosság többi része, hogy nekik más ideáloik vannak, más szokásaik, ennek folytán a történeknak be kellett következniük és a hiba ezekért a zsidókat terheli. Ezt látjuk ebben a jelentésben. A zsidók mint cionisták, ideálokkal jöttek ide és ezekkel hívták ki maguk ellen a lakosság gyűlöletét. Felvetem a kérdést, miért jöttünk volna Palesztinába, hogyha nem zsidó történelmi otthonunk ideáljának a megvalósítása kedvéért? Az arabok lehetnek elégedetlenek, egyes antiszemiták utunkba állhatnak, de

ideálunkról soha lemondani nem fogunk.

Egy a kettő közül: vagy megváltoznak a palesztinai viszonyok a nemzeti otthon felállítására vonatkozó két paragrafus szemében, vagy ha nem, akkor másokkal kell őket kieseríteni.

A jelentés még azért is hibáztatja a cionista vezéreket, hogy nem léptek érintkezésbe az arab lakossággal, hogy a való helyzetről felvilágosítsák. Ezt az állítást határozottan tagadom. Palesztinába lépésünk első pillanatától kezdve mindent elkövetünk, hogy összeköttetésbe lépjünk az arabokkal. Így volt ez 1918-ban, mikor Egyiptomba jöttünk és azon voltam, hogy az arabokat jövetelünk céljáról felvilágosítsuk. Sok esetben azok az emberek, akik le akarják rombolni a balfouri deklarációt, arról akarják meggyőzni az arabokat, hogy az angol kormány nem veszi komolyan a dolgot és ez a körülmény idézte elő a szomorú eseményeket. Ez volt az ellenünk irányított politika. Mi békében akarunk élni az arabokkal, de ezt az óhajunkat nem tudtuk megvalósítani,

Ekkor a papok és kaldeusok szétváltak s a hátuk mögött kettős sorban előrelépkedtek a három áldozat barátai, habfőhár ruhában. Kis kosarat hordott mindegyik a kezében, narancsvirág és illatos fűvek voltak bennük. A háromszáz lány bucsutáncot lejtett el a földön heverők körül és rájuk hintették a kosarak tartalmát.

Két kaldeus ezalatt szőnyegre borított a szobor lépcsőzetes talpzatára, másik kettő pedig azzal foglalkozott, hogy a bálvány száján kicsapó lángot kísérteties lilaszínnel megfesse. Mikor ezzel is készen lettek, a főkaldeus felemelkedett a földről, kézenfogta az egyik áldozatot és megindult vele a szobor lépcsőzetén.

— A hercegnő!

Döbbenetes rémüldözés morajlott végig a fekete tömegen, de a zaj beletagyott a vadul kalapáló emberszívokba, mert a következő pillanathban a leányt elnyelte Isztar rettenetes szája.

Válaki felordított fájdalmában. A király volt. Még kétszer ismétlődött meg a velőbe maró látvány. Mikor a harmadik lány is eltűnt az izzó ércszobor szájában, a nép jajveszékéléssel dobta magát a földre s vadul üvöltött bele a rémséges éjszakába.

Az újból felharsanó zenehonában a király a főkaldeus és a többi udvari emberek kíséretében megindult a város felé.

Szekerek zörgésére lett figyelmes a nép. A királyi palota szolgálói öblös hordókat görgettek le a térség közepére. És nemsokára egész Babilon mámorban uszott s a fajtalanokdás eszeveszett orgiája vadította meg az embereket. Az örületes dorbozolásnak csak a hívős hajnal vetett véget. Azután megkezdődött a vásár.

mert titkos hatalmak dolgoztak ellenünk. Negyven évig jó egyetértésben éltünk az arabokkal, noha az arabok jól tudták, hogy miért jöttünk az országba. Még az arab delegáció sem keresett fel bennünket, mert az antiszemita azt a tanácsot adták nekik, hogy kerüljék a velünk való találkozást.

Eddig a politikai helyzet negatív oldalát ismertem, most a pozitív oldalt akarom megvilágítani.

A londoni központi kormány teljesen a mi oldalunkon van.

A balfouri deklarációt a maga igaz értelmében akarja megvalósítani. Kértük a vizitőrök feletti koncessziót, mely az ország iparának legfontosabb faktora és ezt megkaptuk. Számíthatunk rá, hogy a bevándorlás korlátozását fel fogják függeszteni. Az angol kormánnyal folytatott tárgyalásokból meggyőződünk, hogy teljesíteni akarja a Balfour-deklarációban tett ígérteit, azonban London és Jeruzsálem között nemcsak néhány száz kilométernyi távolság, hanem néhány évszázadnyi különbség is van.

Elég földünk van, hosszabb időre terjedő kolonizálásra, úgy a vidéken, mint a városokban nagy területeket vásárolunk. Anyai földünk van, hogy négy-öt év alatt se fogjuk tudni teljesen kibeszélni.

Azzal vádolnak minket, hogy nagyon erősen avatkozunk a Palesztina politikájába. Ez nem áll. Kötelességünk, hogy gazdasági és kulturális téren dolgozzunk. De mit tehetünk mi akkor, ha valami gazdasági vagy kulturális intézményt akarunk létesíteni, azt a feleletet kapjuk, hogy nem politikai dolog ilyet követelni és erre nekünk meg kell mondunk, hogy mi a politikát másképpen értelmezzük.

Palesztina minden hivatalnokai polisszal, akár zsidó, akár nem zsidó.

Azzal a váddal szemben, hogy nem vitünk elég zsidót Palesztinába, nem tudunk védekezni. Nincs elég emberünk, nincs eledandó számú házunk és kevés utunk van. Beszélünk, remélünk, törekszünk, de kevés praktikus dolgot csinálunk. Ha mi zsidók teljesítő kötelességünket, akkor az angolok, de az arabok is más magatartást tanúsítanak velünk szemben.

Alkalmam volt tegnap a gyarmattügyi miniszterrel a kivándorlási kérdésről tárgyalni. Nem ígérhettem meg, hogy a jövő évben száz-ezer zsidót vihetünk be Palesztinába. Ha ezt megígérhettem volna, akkor igen könnyen kaptam volna engedélyt ötszáz ezer bevándorló részére. A kritika magabavéve még semmit sem jelent. Nem akarom védeni a cionista vezetőket és bínos jogom, hogy a palesztinai kormányt kritizáljam. De vajon teremtettünk mi az országban olyan gazdasági helyzetet, hogy a zsidókat eléggé foglalkoztassuk? Am feleljenek. A cionizmus már nem az a mozgalom többé, amely beérné azzal, ha naponta egy felórát szánunk neki. Élet és halál kérdése ez már; zsidó becsületünk forog veszélyben, különösen pedig a cionistáké.

A Keren Hajjessod az egyedüli fegyver, amellyel harcolhatunk.

Nincs hadseregünk, nincs flottánk, nincs diplomáciaink. De ha volnának is diplomáciaink, azok sem tehetnének sokat. Ők egyszerű közvetítők volnaak, vagy helyesebben egyszerű koldusok, hogy ha a hatuk mögött nincs erő. A mandátum e két pontjával kell harcolnunk, ezek megvalósítására kell törekednünk. A holt betűből alkotó erőt kell teremtenünk. Mutassuk meg erőnket és akkor majd figyelembe vesznek bennünket. Az arabok meg fognak bennünket érteni és respektussal lesznek irányunkban. Összes ellenségeinkel leszámolhatunk, ha mindent megteszünk a zsidó Palesztina érdekében. Gyorsan kell dolgoznunk, amíg nem késő. És ha innen eltávolítottok, akkor menjetek házról-házra és ébresszék fel az emberek lelkiismeretét, mert nagy missziót kell teljesítenünk. Meg akarjátok ezt tenni, akkor feleljetek: igen vagy nem. Ha igen, akkor munkára fel!

Andrássyék ügye a magyar nemzetgyűlés előtt

Rubinek István előadó jelentése — Amnesztia a forradalmak bűnöseinek — Antantkatonaság Sopronban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, dec. 9. A nemzetgyűlés mai ülésén Andrássyék mentelmi ügyét tárgyalták. Az elnök megnyitotta az ülést és nyomban bejelentette, hogy a mentelmi ügyre vonatkozó összes iratok az előadónál vannak, azokat a nemzetgyűlés tagjai megtekinthetik. Utána Raszay Károly szólalt fel és azt javasolta, hogy az iratokat ismertessék a nemzetgyűléssel. Bottlik Önk válaszában kijelentette, hogy az ügy iratai a nemzetgyűlés minden tagjának a rendelkezésére állnak.

Rubinek István előadó terjesztette be ezután jelentését. Felolvasta a főügyész indoklását, hosszasan ismertette a törvényeknek a tettenérés esetére vonatkozó részét, amely a letartóztatott politikusokra feltétlenül vonatkozik. Az előadót a legitimisták és az ellenzéki képviselők állandóan viharos közbeszólásokkal zavarták. Az előadó ismertette Binder Ferenc ezredes vallomását, amelyben elmondta, hogy október első napjaiban megjelent a Belvárosi-kávéházban, ahol Lehár ezredes várt rá. Lehár közölte vele, hogy Károly király a napokban átveszi az uralkodást Magyarországon és megkérdezte az ezredest, hogy milyen magatartást fog tanúsítani?

Binder kijelentette, hogy Horthy kormányzónak esküdött fel. Erre Lehár megkérdezte, vajon hasonlóképpen gondolkodnak-e a helyorség többi tagjai is. Lehár elfőndölte még Binder ezredesnek, hogy a király visszajövetelét az ország legkimagaslóbb politikusai

készítették elő és az antant államférfiai olyan magatartást fognak tanúsítani, mint Konstantin görög királlyal szemben.

A „Nap” értesítése szerint az igazságügyminiszter ezen a héten elkészült az új amnesztia-rendelettel, amely már a legközelebbi napokban megjelenik. Az amnesztia kiterjed a forradalom bűnöseire is. Azoknak, kik büntetésüket egyrészt kitöltötték, hátralevő büntetésüket elengedik, akik pedig halasztást kaptak, az amnesztia elintézésig nem kell büntetésüket megkezdeni. A folyamatban levő pereket újabb revízió alá veszik és nagyrésztüket megszüntetik.

A Soproni népszavazásra minden előkészület megtörtént. Tegnap éjszaka Bécsen keresztül 27 tiszt és egy század olasz legénység érkezett Sopronba. Ez az antant katonaság első szállítmánya, a népszavazás ideje alatt karhatalmi szolgálatot fognak Sopronban teljesíteni. A soproni nemzeti karhatalom kizárólag olasz katonákból fog állni, háromszáz lovasból és négyszázötven gyalogosból, akik a felsősziléziai népszavazásnál már közreműködtek. Valószínűleg ma este érkezik meg az antantkatonaság másik része és ezzel a népszavazás megtartásának már semmi sem áll útjában. Az agitáció mindkét részről a legnagyobb heveséggel folyik. Ezek az utolsó napok döntőek a népszavazás eredményére; ezért úgy a csatlakozás hívei, mint ellenségei igyekeznek esélyeiket növelni.

Oroszország és Európa

Az összes államok felveszik a gazdasági összeköttetést a szovjetekkel

— Az Uj Kelet bécsi munkatársától —

Bécs, dec. 9. Az antant kormányok párisi értekezleteinek egyikén Lloyd George körülbelül egy évvel ezelőtt tette a következő kijelentést: Európa, de különösképen Közép- és Kelet-Európa helyreállításáról hiábavaló minden addig, amíg Oroszország hatalmas természeti kincsait és lakosságának százmillióit az európai termelésbe bele nem kapcsoljuk. Lloyd George kijelentésére kell most emlékeznünk, mikor az európai nagyhatalmak orosz politikája korszakot jelentő változás előtt áll.

Ez a változás nem valami pompázó manifesztummal történt. Semmiféle diplomáciai tesztület nem határozta el. Mint természetes és kikérülhetetlen gazdasági folyamat jelentkezett az utóbbi hónapok folyamán egyre határozottabban. Lényege abban áll, hogy

Európa majdnem minden számbavehető iparállama megkötötte kereskedelmi szerződését Oroszországgal

és ezáltal törvényileg szabályozta viszonyát a hatalmas gazdasági lehetőségek nyílt kapujához: Oroszországhoz.

A folyamat megindítója Lloyd George volt, aki francia szövetségeseinek minden ellenzése dacára felvette a szovjetekkel a kereskedelmi tárgyalások fonalát. Az Oroszországgal való összeköttetés azonban még nem győzött le Angliában minden akadályt. A francia bankcsoportokkal összeköttetésben álló Northcliffe-sajtó erősen tüzelte a közvéleményt Lloyd George kereskedelmi politikája ellen. Az újabb események azonban Lloyd Georgenak adtak igazat. A munkaügyi hivatal jelentése szerint november utolsó hetében a lajstromozott munkanélküli k száma szemben az előző hét 1.789.432-jével, 1.817.500-ra emelkedett. Az előző kimutatások tanulmányozása mindenkit meggyőzhetett arról, hogy a munkanélküliség Angliában hatalmas percentekkel van terjedőben. Az orosz piac megnyitása tehát életérdeke az angol iparnak. Itt Anglia iparos körei a német

gazdasági élet érdekével egy uton haladhatnak, mert

Németország termelőire nézve is igen fontos az Oroszországgal való normális viszony helyreállítása.

Ez a felismerés vezette Stinnes Londonba, ki e két nagy európai iparállam érdekének nyilvánvaló párhuzamoságát egy megfelelő gazdasági szervezetben szeretné kifejezésre juttatni. Stinnes Londonban egy német-angol konzern megalakításáról tárgyalt, melynek célja az Oroszországgal való kereskedelem lebonyolítása volna.

Hogy Stinnes tervei milyen intenzívvé tennék Németország és Anglia gazdasági viszonyát Oroszországhoz, arra érdekes világosságot vetnek a „Morning Post” közlései. Ez az elterjedt angol organum Stinnes látogatása alkalmával kifejtette, hogy Oroszország nem tud a vele szemben megnyilvánuló bizalmatlanság miatt hiteleket kapni. Az angol-német érdekeltiség épen ezen hitelek közvetítését és megszerzését vállalná el, ha orosz részről azzal a hajlandósággal találkozna, hogy a kivitt és behozottat főképpen a konzern kezei között összpontosítsák. A konzern a tengerpartok felől fokozatosan terjesztené ki működését Oroszország belseje felé. Oroszország így az európai árucikké fogasztójává válna, másrészt pedig saját terményeit is exportálhatná.

Németország különben már megkötötte kereskedelmi szerződését Oroszországgal. Példáját most Németausztria követi. A „Daily Herald” bécsi levelezője jelenti, hogy

az orosz-osztrák kereskedelmi szerződés közvetlen aláírás előtt áll.

A szerződés következményei közé sorolja a tudósító a szovjetkormány politikai elismerését is. Gazdasági következményeiben a szerződés az osztrák elektromos és mezőgazdasági gépek exportját indította meg Oroszországba. Az osztrák kereskedők pedig mangant, dohányt lent és kendert fognak kivinni.

Stinnes londoni utazásával csaknem egyidejűleg a berlini Mendelsohn-bankház feje utazott Párisba, hogy német-francia alapon kísérelje meg annak létrehozását, amit Stinnes az angol együttműködéssel tervezett.

**Különös érdeklődésre tarthat számot
a csehszlovák-orosz kereskedelmi
szerződés ügye.**

Ez az egyezmény ugyanis közvetlen megvalósulás előtt állott, midőn a szovjetkormány, a Prágában időző orosz ellenforradalmi köröknek az áskálódásait akarva megszüntetni, azzal a követeléssel állott elő, hogy Szovjetország és Ukrajna prágai követit a két ország kizárólagos képviselőinek ismerjék el. A tárgyalások azonban a fenti követelés figyelembevételével eredménytelenül kecségettek. Hasonlóan áll az olasz-orosz szerződés.

Itt a római orosz követség tulajdonának a kérdése okoz nehézséget. Az emigráns orosz politikusok ugyanis birtokában vannak a római követségi épületnek, míg a szovjetkormány ennek átengedését követeli.

Ha mindezekhez még hozzávesszük, hogy Hughes államtitkár az amerikai kormány részéről kívánatosnak tartotta egy orosz delegáció részvételét a washingtoni tárgyalásokon, meg lehet állapítani, hogy Oroszországnak a világgazdaságba való bekapcsolása kezdetét vette és ezzel egy hatalmas lépés történt különösen a vajdud közép-európai gazdasági élet konszolidálására.

Palesztinai hírek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Jeruzsálem, december 1. A november 2-iki zavargásokból kifolyólag, mint jelentettük, a jeruzsálemi polgári bíróság negyvenhat arabot ítél hosszabb-rövidebb börtönbüntetésre. Ugyanakkor két zsidó rendőrt, akik szintén letartóztatásban voltak a bíróság felmentett. A napokban három zsidó fölött ítékezett a jeruzsálemi bíróság, akiket azzal vádoltak, hogy november 2-án bombát dobáltak az arabok közé, amely egy arabot megölt és egyet megsebesített. Mindhárom vádlót a jeruzsálemi rendőrséghez tartozik, nevük Jakob Jesaja, Dawid Garan és Aron Nekusa. A tárgyalás alkalmával a tárgyalási terem zsufolóság megtelt zsidó hallgatókkal, akik között óriási megdöbbenést keltett a bíróság szigorú ítélete. Az ítélet értelmében a vádlottakat tizenegy, tíz, illetőleg hat esztendői kényszermunkára ítélték. Az ítélet indokolása szerint a bombavetés nem sorolható jogos önvédelmi aktusok közé. A szigorú ítélet eddig még nem tapasztalt felháborodást keltett Palesztina egész zsidó lakosságában. A tiltakozó gyűlések egymást érik, Tel Avivban harminchat zsidó társadalmi szervezet gyűlt egybe, hogy tüntessen az ítélet ellen és követeljék Storrs generálisnak, Jeruzsálem kormányzójának állásából való felmentését. Az ország összes zsidó templomaiban külön istentiszteleteket tartottak és a rabbi szöszékről hirdették a zsidóság tiltakozását. Általános meggyőződés az, hogy a zsidóságnak elemi jogai közé tartozik az önvédelem bármily eszközök igénybevételére olyankor, amikor orvátmadásokkal veszélyeztetik a személyes életbiztonságot. A jeruzsálemi zsidó lakosság egy spontán népgyűlése elhatározta, hogy deputációt küld a kormányzóhoz és így követeli Storrs generális elbocsátását. Az összes lapok külön kiadásban jelentek meg. A védő semmisségi panaszt nyújtott be az ítélet ellen.

A londoni gyarmatiügyi minisztériumban november 29-én történt meg az első találkozás dr. Weizmann és a palesztinai arab delegáció között. Dr. Weizmann kíséretében dr. B. Feivel és Georg Halpern voltak. Az arab delegáció részéről Musa Kazim pasa jelent meg két titkárával. A tárgyalások Weizmann és az arab delegáció között megkezdődtek.

Lord Balfournál, aki jelenleg mint Anglia képviselője a washingtoni konferencián részt vesz, egy palesztinai arab delegáció jelentkezett kihallgatására. Balfour megtagadta az arab delegációnak a fogadtatását. A delegáció egyik tagját, Miss Mannes újságírónt hosszabb kapacitálás után mégis maga elé bocsátotta. A Miss mindenképp aziránt érdeklődött Balfournál, hogy mit értett ő a „palesztinai zsidó

nemzeti otthon” kifejezés alatt közismert deklarációjában. Balfour éles hangon válaszolt a keresztény újságíróknak. „Mindent, csak nem pogromot.” Néhány pillanat múlva még hozzátette ezt: Mondja meg az Ön fanatikus pártióta társainak, a palesztinai araboknak, hogy viselkedésükkel az izlámnak és a civilizációnak szegényére válnak.

A palesztinai kormány hat arab falut, melynek lakosságáról bebizonyult, hogy résztvettek a múlt esztendő májusi zsidóellenes zavargásokban, hatszáz ezer foht sterling bírsággal sújtotta.

Néhány nap előtt alakult meg Jeruzsálemben az Amerikából származó zsidók szövetsége. A szövetség információs irodákat állít fel és önszervező akciókat folytat le.

A Magyarországból Palesztinába származott héber költő, Avigdor Feuerstein Jaffában héber irodalmi és politikai folyóiratot ad ki, melynek címe Lévi Chadas (Az új szív). A folyóiratnak legutóbbi száma erős támadást intéz Herbert Sámuel kormányzó ellen. A támadásra a májusi zavargásokból kifolyólag akcióbalepített vizsgálóbizottság működése és jelentése adott alkalmat. A lap szerint a bizottságnak jelentése megszegényítőbb, mint a legcsunyább pogrom és a bizottság pártosságáért Herbert Sámuel teszi felelőssé. A kormány a lapot elkobozta.

Közvetlenül a háboru után Petach Tikvában földművelés- és gazdasági iskolát alapítottak. Az iskola nem tudott fejlődni, minthogy sem kellő anyagi erő, sem elegendő föld nem állott rendelkezésére. Ezt a hiányt a néhány nap előtt meghalt zsidó földbirtokos, Saloadi hányatékából lehetett volna pótolni. A hagyaték megvétele a tárgyalások már meg is indultak azonban — amint a „Haarez” jelenti — a palesztinai mizrachi szervezet megakadályozta a birtok megvásárlását. A „Haarez” éles támadásban részesíti ezért a palesztinai mizrachit és az ő bűnéül rója fel, hogy nemcsak a petachikvai gazdasági iskola akadott meg fejlődésében, hanem az utóbbi években alakult kevések is a palesztinai mizrachi gancoskodása révén fejlődnek olyan lassu menetben.

Rabbiválasztás a kolozsvári ortodox hitközségben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Vasárnap délután félhárom órakor tartja a kolozsvári ortodox hitközség rabbiválasztó közgyűlést. Az ősz Glasner Móse, aki negyvennégy éven át töltötte be a Tóra és a zsidó nép dicsőségére ezt a díszes papi állást, belefáradt a munkába és el vágyik innen Erec Jisraelebe, hogy napjainak hátralevő részét az ősi föld szent közelségében élje le. A lemondás folytán megüresült rabbiállásra az egyetlen jelölt Glasner Móse nagytehetségű és tudós fia, Glasner Akiba, volt csikszeredai főrabbi. A választás eredménye tekintetében nem toroghat fenn kétség, mert hiszen Glasner Akiba megválasztása nemcsak a lemondott Glasner Móse kívánsága, de a hitközség tagjainak is egyhangú akarata.

A választást előkészítő bizottság ennek ellenére is megleghango felhívással fordult a hitközség összes tagjaihoz, hogy teljes számban jelenjenek meg a közgyűlésen, mert az alapszabályok értelmében a rabbiválasztó közgyűlés csak abban az esetben határozatképes, ha legalább negyszázötven szavazattal bíró tag jelenik meg. Kolozsvár zsidósága, amely eddig is számos példáját adta öntudatos feyelmezettségének, bizonyára nem fogja ezt a hitközség életére oly fontos ügyet közönyösséggel problematikussá tenni. Glasner Akiba megválasztása az egész erdélyi nemzeti zsidóság szempontjából nagyjelentőségű esemény lesz, mert kétség sem férhet hozzá, hogy a reávró díszes méltóságban követni fogja nagynevű atyja nyomdokait.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Zs. N. Sz. 558

Uj eszmék és új fogalmások

A haladás harcossai rendszerint abba a tévedésbe esnek, hogy egészen új eszméért harcolnak. Egészen új eszmék nincsenek, csak új fogalmások vannak. Valaki valamikor kibontotta magából a szabadság gondolatát, talán éppen akkor bontotta ki magából, amikor legnagyobb volt az emberiség elnyomottsága, új eszmét mégse adott, mert az elnyomást a szabadság előzte meg és az valamikor nagyon fontos helyet foglalt el az emberi értelemben. Új eszmék nincsenek, csak fejlődés van. A fejlődés és folytatódás ha nem is azonos fogalmak, de mindenesetre rokonságban vannak. Folytatni pedig csak olyan dolgokat lehet, amik már mozgásban és kialakulásban vannak.

Nincs az a neozimusz, amely az evolúciót függetlenül jelentkezhetne. Ami van, az evolúció alapján van. Minden új irányzat a történelmi fejlődés eredménye. Az emberiség mozgalmait a történelem alapján magából a történelemből bontakoznak ki. Olyan mozgalom, amely a történelemmel, vagy a fejlődéssel a szükséges kapcsolatot elvesztette, a tömegeknek csak igen kicsi és csak az egzállt csoportjaira számíthat.

Ez az igazság megdönthetetlenül érvényes minden emberi, vagy népi megmozdulásban. A népek törekvéseiben leginkább, mert a nép maga is nem más, mint hosszú fejlődések eredménye és már ezért sem szakadhat el a történelmetől, amely múltjának kerete és tartalma. All ez a cionizmusra nézve is. A cionizmus a történelmi fejlődés eredménye és ennél fogva a történelem alapján áll.

Maqát a cioni gondolatot értem, amely kétezer év óta él a zsidó közszellemben. A mozgalom nem egyéb, mint ennek a gondolatnak a tudatosítása és akármilyen nevet adjon is magának a cionizmusnak ez, vagy az a hajtása, az bizony nem újabb, nem történelmi, mint maga az ősgondolat, amelyből kihajtott.

Ez természetesen nem azt jelenti, hogy az ágraoszlás fölösleges. Ha fölösleges volna, akkor sem lehetne megállítani az irgységeknek azt a természetes törekvést, hogy több irányú érvényesülést kísérjenek meg. De egyáltalán nem is fölösleges, mert az elágazás biztosítja az erőnek ezt a széltelét, amely feltétele az egészséges és erőteljes virágzásnak. Persze, megesik, hogy az egyik ág többet szív fel magába a fejlődés lehetőségeiből, de azért ez is csak olyan, mint a többi, amely kevesebb táplálékot visz be a törzsbe.

Fontolgatni: melyik az értékesebb, hiábavaló dolog, mert mindegyik az. Ha mozgalomról van szó, akkor ennek minden iránya, amennyiben a történelmi fejlődés mentén halad, értékes. Ha ettől elszakadni igyekszik, összerövid, mert megfosztja magát az életadó nedvektől, amelyeket csak a múltból és a történelemből meríthet. Egyébként pedig: a cionizmusban minden új irányzat csak új fogalmazás, amely magából az ősgondolatból sarjadt ki és nem jelenthet több haladást, mint amennyit már maga a cionizmus jelent.

— A király nem megy Marosvásárhelyre. Bukaresti hírek szerint marosvásárhelyi látogatását a király bizonytalan időre elhagyta.

— Mozielőadások a nagyváradi királysobor alapján. A nagyváradi katonaság országos gyűjtést indított Ferdinánd király szobrának felállítására s e célból a nagyobb városokban a gyűjtés egyik módoszataként előadásokat rendeznek a mozgókép-színházakban. Kolozsváron az Egyetem-mozgó tegnapi, mai és a holnapi előadásainak a jóvedelmét fordítják a szoboralapra.

— **Mihali és Groza miniszterek hétfőn érkeznek Kolozsvárra.** Hivatalos helyről kapott értesülés szerint dr. Mihali Tivadar és dr. Groza Péter miniszterek hétfőn Kolozsvárra érkeznek.

— **Simionescu pénzügyi államtitkár Bukarestbe utazott.** Tegnap érkezett Kolozsvárra kétheti Bukarestben tartózkodás után Simionescu pénzügyi vezérigazgató, aki fontos gazdasági tárgyalásokon vett részt a fővárosban. Megérkezése után magához kérte az adóbecslő bizottságot és tudomására hozta a közönség általános panaszát, hogy az adóalapul szolgáló értékeket túlmagasán állapítják meg. Felhívta a bizottságot, hogy több szakértelemmel és alapossgal járjanak el az összeírásnál. Az államtitkár még a délután folyamán ismét Bukarestbe utazott.

— **Megsemitik az iparkamarai választást.** Tegnap járt le a felelősségi határidő a kolozsvári ipar- és kereskedelmi kamarai választások ellen. Ez idő alatt öt petíció nyújtottak be Metes prefektus-kormánybiztoshoz, aki tegnap el is vitte magával a felelősségeket Bukarestbe. Érdemes, hogy a Sfátul Negustoresac, melynek sikerült a listáját behozni, szintén megpeticionálta a választást. A kereskedők tanácsának ezt a lépését azzal a viharos közgyűléssel hozzák kapcsolatba, melyen a Sfátul elnökét azzal vádolták meg, hogy a szavazatokat meghamisította. Illetékes helyen azt az információt kaptuk, hogy a választást okvetlenül megsemitik, mert kormánykörökben sincsenek megelégedve az eredménnyel. De ha ez nem is következne be, hét vidéki vármegye választása előreláthatólag nagy változtatásokat fog végezni a kamarai vezetőség névsorában.

— **Hagibbor zenés teadélutánja.** Folyó hó 11-én vasárnap délután fél 5 órai kezdettel, nívós műsorral és a román opera zenekarának tagjaiból összeállított együttes közreműködésével klubhelyiségében, Petőfi u. 18., teadélutánt tart.

— **Házasság.** Grünberger Rózsika (Káransebes) Ländler Arma (Pécška) jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)
Cseh Boriska és Hirsch Márton (Székelyudvarhely) jegyesek.

— **A kolozsvári ortodox püspök felavatása.** Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt folyt le Iván Miklós kolozsvári püspök ünnepélyes felavatása. A Nagyszébenben felszentelt püspök dr. Miron Christea metropolita kíséretében érkezett a királyi palotába, ahol a testőrség sorfala fogadta az érkezőket. A szertartás a trónteremben volt, ahol Mária királyné és Mariora hercegnő is megjelent. Miután Goga felolvasta a kinevezési dekrétumot, Ferdinánd király átnyújtotta Ivánnak a pásztorbotot. Iván köszönetet mondott a nagy kitüntetésért és ígerte, hogy minden erejével igyekezzon fog megfelelni annak a bizalomnak, amelyet hűvei és az uralkodó beléje helyeztek. A király feleletében kijelentette, hogy a kolozsvári püspökség pásztorbotja nagy megbecsülést és nagy munkát jelent. Reméli, hogy az új püspök meg fog felelni a bizalomnak és hosszú életben keresztül fogja szolgálni a haza és egyháza ügyét. A királyi palotából az új püspököt a királyi Daumont-fogaton a metropolia felé vitték, ahol fogadta a gratulációkat.

— **Közegészségügyi ankét Gyulafehérváron.** Dr. Stanca Domokos, a kolozsvári női kórház igazgató-főorvosának kezdeményezésére Gyulafehérváron ankétá gyűlnek össze Erdély börtvényorvosai, hogy a vérba, és más fertőző betegségek, valamint az alkohol és tuberkolózis elleni radikális küzdelem módjait megbeszéljék. Előzőleg kiszállásokat tartanak azotban a községekben, ahol ezek a betegségek tenyészenek és statisztikát fognak összeállítani a különböző bajokról, egyúttal azonban gyors segítséget is fognak nyújtani a fertőző betegségek legyőzésére. Az ankét a Gyulafehérvár vidékén felállítandó szanatórium ügyével is fog foglalkozni.

— **Ös beállítás.** Speciális szörmfestés, tükrös púder kabát, gözölés és ágytoll tisztítása Cinknél Cluj, Dézama-u. 5.

— **Elfogott kabátlovaj.** Nótorius tolvaj került a rendőrség kezére Brinza György várteleki illetőségű napszámos személyében, aki alig egy hónapja került Kolozsvárra s már is több helyen tört be. Legutóbb Kovács István vasuti ellenőr lakásába hatolt be s egy 3000 lei értékű bundát és egy zubbonyt lopott el anélkül, hogy a károsult észrevette volna. A detektívek akkor fogták el Brinzát, mikor az öszeren tul akart adni a lopott holmin. Vallatásakor egy másik esetet is beismer, amikor Salamon Izsáknál tört be, ahonnan matracokat lopott el. Átadták az ügyésznek.

KÖZGAZDASÁG

Az Osztrák-Magyar Bank részvényeseinek harca a likvidáló antant-bizottsággal

— Az Új Kelet tudósítójától —

Az Osztrák-Magyar Bank felszámolását tudvalevőleg antantközi bizottság vezeti. Ennek a bizottságnak az álláspontja nagyon sok tekintetben nem avonos a részvényesek érdekeivel. A részvényesek ezért állandó harcot folytatnak a bizottsággal, melynél egyik feliratuk és demarsuk a másikat követi.

Beszámoltunk már a makacs harcról, melyet a bank részvényesei a bank aranyfedezetének megszerzéséért folytatnak. A likvidáló bizottság különválasztotta az aranyfedezetet a bank egyéb likvidációs tömegétől és minden jel szerint ezt az aranyfedezetet az utódállamoknak fogja odaítélni. De nem ez az egyetlen pont, ahol a részvényesek álláspontja és a felszámoló szemponjai összeütköznek, hiszen a bank vagyonának a felosztása és annak jogi következményei rendkívül nagy anyagi érdekeket érintenek. Tudni kell, hogy a likvidáló bank részvényeseinek tulajdoni része ma osztrák kézben van, minthogy az utódállamok még idejében iparkodtak a részvényekről szabadulni.

Az Osztrák Magyar Bank részvényesei — mint Bécsből jelentik — tegnapi délutáni gyűlést tartottak, mely izgalmas hangulatban folyt le. A gyűlésen igen sok részvényes jelent meg és hallgatta végig a likvidációs bizottsághoz intézett demarsok eredményét. A beszámoló arról szóltak, hogy mindezekig nem sikerült a felszámoló bizottságot visszautasító álláspontját elteríteni. Ez a közlés nagy izgalmat váltott ki a részvényeseknél. A gyűlés résztvevői abban állapodtak meg, hogy tovább folytatják harcukat a likvidációs bizottság ellen és remélik, hogy előbb utóbb mégis sikerül engedelményeket elérni.

Budapesti tőzsde. December 9. Zárlat:
Napoleon 29, font 3250, dollár 755-775,
frank 5875, lengyel 23 1/4, márka 408-415,
lira 33, osztrák 13 1/2, rubel 45 1/2, lei 570-
580, szokol 897-907, dinár 1075-1085.

Bécsi tőzsde. December 9. A tőzsde ma deroute jegyében indult. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy igen magas adót fognak kivetni a t'kenyereségekre. A nyitás rendkívül szenzációs. Budapest 8, dollár 6250, márka 31 1/2, szokol 69, dinár 91.

Tizmilliárd ezerrubelest oszt szét a szovjet-jegybank. Moszkvából jelentik, hogy a szovjet-jegybank a napokban tette közzé jövő programját. A banknak 10 milliárd ezerrubeles áll rendelkezésére és ezt a következő arányban osztja szét: Az állami vállalatoknak 62 1/2%, a szövetkezeteknek 25 és a magániparnak és kereskedelemnek 12 1/2 százalékot.

Az expresszek békeforgalmat vesznek fel. A berlini vasúti konferencián elhatározták, hogy 1922 tavasztól kezdve az európai expresszek megint felveszik a bekebeli forgalmat és naponta fognak közlekedni. Ez a konferencia határozatokat hozott az egyes országok közötti vasúti csatlakozásra és bizonyos, hogy ezek a határozatok nagy mértékben fognak hozzájárulni az utódállamok közötti személyforgalom megkönnyítéséhez.

Bankok háboruja a pesti nyomdák birtokáért. Még élénk emlékezetben vannak azok a feltűnést keltő események, melyek a Franklin-nyomda Rt. részvénytöbbségének megszerzése körül lejátszódtak. A magyar Általános Hitelbanknak, a majoritás eddigi birtokosának, vissza kellett vonulni egy szindikátus elől, melynek tagjai a Berkes Ferenc és a Kálnoki & Simon bankcégek. Budapestről jelentik, hogy e napokban nem kevésbé feltűnést keltő akció eredményeképpen a Pallas-nyomda Rt. került a Szacallary-bankház kezére. Szacallaryéknak sikerült a 20.000 Pallas-részvényből 8000-et birtokukba venni, miáltal a majoritás kezeik közé került.

— **Fekete halikra kivitele.** A földmivelségi minisztérium — mint Bukarestből jelentik — pályázatot irt ki a fekete halikra kivitelére. A kiviteli engedélyt a legkedvezőbb ajánlattevő kapja meg. Az egyedül Romániában megszerezhető luxus cikket csak idegen valutáért lehet exportálni. Kiviteli díja kilogrammonként 100 svájci frank és 400 lei.

Valutapiac:

Bukarest, dec. 9. Márka —, leva —, font sterling 570-580, francia frank 1010-1040, svájci frank —, olasz lira —, irachma —, dinár —, dollár 148-150, Napol. 470-490, ezüst —, oszt. kor. —, magyar korona —, szokol —, lengyel márka —, tőzse-lira —.

Páris, dec. 8. Bukarest 1050 —, London 5396 —, Newyork 1320 —, Belgium —, Róma 573, Svájc 254 1/4, Prága 147/8, Madrid —, Berlin 67/8, Bécs 07/16, Amsterdam —, Budapest —, Szófia —.

Berlin, dec. 8. Bukarest —, Amsterdam 7348 —, Brüsszel —, Kristiania 331205, Kopenhága 3834 —, Stockholm 483 1/2, Helsinfor —, Róma 879-10, London 824 1/4, Newyork 203 —, Páris 1523 1/2, Zürich 3721 1/5, Madrid —, Bécs 650 —, Prága 224 1/4, Budapest 2572.

Zürich, dec. 8. Bukarest —, Berlin 250 —, Amsterdam —, Newyork 519 —, London 2116 —, Paris 3345 —, Milano 2236 —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 580 —, Budapest 62 1/2, Zágráb 190 —, Buenosayes —, Varsó 15 —, Bécs 16 —, osztr. leb. kor. 9 —.

Budapest, dec. 8. Lei 595 —, Napoleon 2950 —, font sterling 3300 —, leva —, dollár 790 —, francia frank 6000 —, márka 402 —, lira 3400 —, osztr. kor. 128 1/4 —, rubel —, szokol 903 —, svájci frank —, dinár 1130 —, lengyel márka —.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA Kiadóvállalat részv. társaság

Szerkesztőség: Gáza Rop. Ferdinánd (vél) Főreg. Jászai-utj 43.

Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

Főkiadó: Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.

Hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.

Hivatal: Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Hei értesítés

Legolcsóbban szállítunk mindenféle lámpákat, lámpást, lámpabelet, lámpacsövet.

Eladás nagyban!

Komlós Testvérek

Üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg gyári raktára

Oradea-Mare — Nagyvárad

Szilágyi Eleonora R.-T.

Ajánlja: likőr, rum különlegességeit, Elsőrendű pezsgőt és borait. 1289 Szász nagyraktár

Rum- és likörgyárosok figyelmébe

Eredeti 2706-I
angol rumesszencia

valamint az összes egyéb fajtájú essenciák versenykivívili minőségben kaphatók
Levélbeli megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék

„Continental” essenciagyár, Kolozsvár, Óvár

Opiciul de stat al alienatilor

Nr. 455/921.

Nyilvános árverés

A nagyszabeni elmeügyintézetben e hó 20-án délelőtt 11 órakor 400 férfi uj öltöny és 450 uj és jó minőségű flanel alsóruha nyilvános árverésen eladatik. E tárgyak naponta 11—12 óra közt megtekinthetők.

Sibiu, 1921. december 8.

2883-I.

Igazgatóság.

Hölgyek figyelmébe!

Megnyilt! Salon de Paris Megnyilt!

Speciális női fodrász, hajfestő és manikür terem. Hajfestés legtermészetesebb színekben Fejmosás, ondulás, fésülés u. m. történelmi és fantazie frizurák, bandacra frizettek, hajfonatok, leg-szebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth L. u.) 2.

Olcsóbb lett a ruha

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u.) 7.

2865-I

Szabómesterek Termelő Szövetkezetében

- 1 Öltöny készítése — Lei 500.—
- 1 télikabát készítése — Lei 500.—
- 1 átm. kabát készítése Lei 500.—

Ha jó rum- és likőresszenclát akar beszerezni olcsón, forduljon

Glück Henrik gyárához

Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253 (volt Kolozsvári-u.) 74

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh

áru, karlsbadi porcellán és

Dittmár-féle lámpaáru érkezett.

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.

Telefon 71

1238

Pontos és szolid kiszolgálás

Előfizetési ár: havonként 30 lei
Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1:50 t. hízdetéseket, miliméteres díjszabás szerint veaaz fel a kiadóhivatal.

1921. december 10

2891-I

este **7** óra

Palace kávéház megnyitása

PUSKÁS BELA zenekarával Cluj.

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-utca)

Ujrafoncserezás!

Finntükrök gyártása

PÉCHY ÉS TÁRSA

MODERN ÜVEGCSISZOLÓ és TÜKÖRÁRUGYÁR

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte

Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon meg rendelhetők.

1270

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Olcsó karácsonyi nagy

REKLÁMNAPOK

mélyen leszállított árakkal!

Hétfő

12

December

Kedd

13

December

Szerda

14

December

Csütörtök

15

December

	Ezelőtti ár Lei	MOST Lei
Gyermek kötött harisnya	15.—	9.—
Fehér flanel	18.—	11.—
Női v. férfi kötött harisnya	15.—	12.—
Angol harisny teniszflanel	28.—	17-90
Gyermek tricót	35.—	15.—
Válódó francia creton	27.—	15.—
Elsőrendű barchet	27.—	19-80
Kötött sejtgem nyakkendő	30.—	19-80

	Ezelőtti ár Lei	MOST Lei
Fehér piquet barchet	27.—	21.—
Férfi v. női téli keztyű	35.—	21-90
Férfi tricót ing vagy n. drág	85.—	48.—
Férfi zephyr ing	89.—	49.—
Női Cabardin szövetek	95.—	55.—
Vállkendők	98.—	59.—
Férfi gyapjú ruhaszövet	150.—	89.—
Férfi szvet er	140.—	98.—

Naponta nagy maradék vásár!

DICK JAKAB

és Fia nagyáruházában — Cluj,
Strada Regina Maria (volt Deak
Ferenc-utca) 5. szám.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Könyvelőt keres — Kronberger Faipar részvénytársaság. 2881-I

Cipész aljamunkások és felsőrészkeszítők jó fizetéssel, állandó váltó és export munkára kerestetnek. Transilvania cipőgyár. Arad. 2884-I

Zu mellen 9 jährige Mädchen suche ein izr. Fräulein (relegioses bezovuzgt) die die vierte elementer ungarisch und deutsch unterrichten kann. Belohnung laut Vereinbarung. Offerte an folgende Adresse anzugeben: Izidor Friedmann Chisinda, Iom. Arad. (Keszend.) 2874-I

Szerdán az állomáson elvesztettem sárga tartóban egy táleszt, melyen 4 soros thora volt és egy pár fillint. — Becsületes megtaláló juttassa Fein Sámuelhez Szochenyi-tér 89 szám alá, ahol esetleges költségeket visszafizetek. 2895-I

Szakképzett kefékötőt és segéd munkásokat keresek. — Cim: Frank Dezső kefékesztő, Szatmár

Keddén este a Jehudit estélyen elveszett egy — briliáns fülbevaló. Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül. — Cim: Ernster József, Calea Reg. Ferdinand. 2889-I

Bástya-utca 9 számú ház eladó. Ért. kezesíthető. Egyetem-u. 10 Krausznl. 2893-I

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank

Állandóan nagy készlet készíthető és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp és bocskor ára 65-70 lel, vagonátéknél 5 száznélk engedmény.

SÁMSON BŐRGYÁR, Gyufagyár-utca 1. — Gyors-áru raktárral szemben. — Telefon: gyár 8-86 - lakás 8-87. 1278

Szóda- és szilvizgyárat

teljes felszereléssel és üvegekkel megvételre keresek. Cim a kiadóban 2890-I

הלמים שליפן פערריכמן על צד החרור
מוב אוניו ועדו בלתי כ"י
GAJZÁGÓ Cluj, Kinizsi-utca 5.

Szörme bundákban — és különféle szörmekben nagy választék

Megrendelés, átalakítás és festés minden méretben — vállalunk
S. EISENSTÄDTER & Co.
szécs. — szörmeáruháza
Cal. Viet. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-49

Minden házban fontos!

Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a párnatoll-, vatta-, lószór- és gyapju-tisztítás, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyemben gyorsan és pontosan vállalok
Baktérium tartsék kész párnákat és tollat Mérsékelt árak! — Szolid kiszolgálás!
Stern Salomon Bocskay-utca 9

Bőrlábszárvédő

elcsörendő anyagból fekete, barna és sárga színben
Krébs János szilgyártó
Cluj, Calea Regala Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

56 kg V A T T A 1350.— lel

Paplanosoknak és szabóknak
President Atlaszok, Struxok, Zeugok, Flanelok és Bélésárúk valamint Paszományárúk

Három vagonnal érkezett

Vezérképviselőt:
Neumann Satu-Mare Klein & Co. Warnsdorf
Leszámitelő Bank udvar

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó helye. **ORT. ÉTTEREM**
B. nketek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban. Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

CLUJ—KOLOZSVÁR, Strada Xenopol (Szappan-utca elején)

Állandóan raktáron tart saját készített ményü láncot, gyűrűt, karkötőt stb.

Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását

Fogászati arany és forrasztó

Huzal és lemez arany- és ezüstben

Törmelék arany beváltása

Telephon 2-13 Telephon

Csak viszonteladókknak!

Allandó nagy raktár kötött- szövött- tricott- és galanterie árúknban

LEITNER és LONDON

ORADEA-MARE (Nagyvárad), Str. Nicolae Jorga (Zoldfa-u.)
Nagyobbtételérkezett németországi keztlyi és harisnya cikkekbl

Csak viszonteladókknak!

A Temesvári Gyapjuipar Rt.

kelocsvári fióküzletében:
Cal. Viktoriei (Kossuth Lajos u.) 24
eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszövetek
En-gros és en-detail!
HARISNYAÁRUK EN-GROS!

SÁNDOR AGOSTON utóda

uri divatáruháza Cluj, Strada Memo randului, (volt Unió-utca 2. szám.)
Allandó újdonságok
divatkülönlegességekben

KRISTÁLY

Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

Schulz Arnold Import—Export

Timisoara 2838-I

Közvetlen behozatal: Gyarmat-festék, vegyiárúk és lakkokban.

Törött aranyat, ezüstöt, valamint briliáns köveket a legmagasabb árban vesz **GRÜNFELD** ékszerész, Calea Reg. Ferdinand (Wesselényi-u) 21

A BÉCSI DIVAT SAISON-ÚJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

VELOUR
DUVETIN
HOMESPUNS
SHETLAN
GYAPJU TRICOT
SHOTIS
VELOURCHIFFON
ANGOL RUHA-BÁRSONY
CREP DE CHIN
CHARMANT
MAROEN
CREP GEORGET
FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEKBEN
OLCSÓ ÁRAK!
GRÜNWALD ÉS STEINER
NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK ARUHÁZA
CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Tűzifát

Állományra és aprítva a legelőnyösebb napi áron házhoz szállít
Janovits Vilmos és Társa
Gyufagyár-utca 18. — Telefon 1-27, 9-15, 2-64.

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez a pártatlan hatáshoz
HIGIEA SOSBORSZESZ

Kapható mindenütt:
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyészeti Gyár
CLUJ—KOLOZSVÁR

Gyermekjátékok,

kötött, rövidáru, porcellán, üveg és ajándéktárgyakat legolcsóbban

Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél

Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 13 sz. — vásárolhat